

ՎԵՆԵՏԿՈՅ ՄԻԻԹԱՐԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1913

Հ ԱՆԱՆԻԱ ԳՈՆՏԱՔՃԵԱՆ

ԱՅ Գ Ե Ս Տ Ա Ն

Հ. Անանիա Գոնտաքճեան. — ՆՈՐ ԸՆԹԵՐ-
ՑԱՐԱՆ նախնական երկրորդական դպրոցաց հա-
մար: ԱՅԳԵՍՏԱՆ. Մաս Ա. Բ. 1913. Վենետիկ
Ս. Ղազար: Գին 3 Ֆր.

(Դպրոցական աշակերտների ընթերցանութեան
յամար շինուած պատկերազարդ դասագիրք մ'է,
որի մէջ կան և այնպիսի գեղեցիկ կտորներ որ
ամէն հասակի մարդեր ալ շատ հաճոյքով պի-
տի կարդան:)

«ԱՐՄԵՆԻԱ»

ՃԱՇԵՐ ԵՒ ԽՆՃՈՅՔ

ՀԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Մեր հայրերու ներքին կենաց ամենէն կարեւոր մէկ կտորն է հատորիս նիւթը, և հայ գրականութեան համար բոլորովին նոր: Վէց մասերու կը բաժնուի, և կը խօսի նախնեաց ճաշերու բոլոր տեսակաց և անոնց յարակից հանգամանաց վրայ՝ հետեւեալ դասականութեամբ:

1. Կը նկարագրէ ճաշի հետ յարաբերութիւն ունեցող չորս տեղերը, որ են շտեմարան, մառան, խոհակերոց և տաճար, կամ ճաշարան, իրենց կազմութեամբ, սպասներով ու բովանդակութեամբ, որոց մէջ ի հանդէս կու գան հայ ճարտարարուեստն ու Հայաստանի զանազան բարիքները: — 2. Կը խօսի սովորական ճաշին և անոր հանգամանաց վրայ: Ապա կ'անցնի կոշնոց նկարագիրին՝ որ ուսումնասիրութեան կարեւորագոյն մասերէն մէկն է: Հոս կը պարզէ հայ ազնուականութեան այս հաւաքական ճաշին տուած ամբողջ հանդիսաւորութիւնը, պերճութիւնը, հետաքրքրական արարողութիւնները, կերակրոց և բմպելեաց շոյալութիւնը, երգերը, պարերն ու զեղծումները: Եւ կ'եզրակացնէ՝ թէ այդ յաճախակի զեղխութիւններն ապականեցին հայ աւագանւոյն նկարագիրն ու ներքին կեանքը, աղիտաբեր եղան ուսմիկին համար ևս, որ կար պահեցին բանակը, և նպաստեցին Հայաստանի քաղաքական անկման և զեղեցիկն Անույ կործանման: — 3. Կ'ուսումնասիրէ վանականաց կերակուրը, ուր խտամբեր ժուժկալութեան հետ երեւան կու գայ շոյալութիւնն ալ, և դուռ կը

բանայ զեղծումներու՝ որոնք հին վանքերը քայքայման կը տանին: — 4. Կը նկարագրէ հոգեւոր ճաշեր, այն է մատաղի զանազան տեսակները, ցարդ չտեսնուած մանրամասնութեամբ մը. և կ'աւարտէ կարեւոր հետեւութեամբ՝ թէ հայ մատաղը զոհ էր: — 5. Կը թուէ քանի մը յատուկ ճաշեր՝ որ կը տրուէին ինչ ինչ առիթներով: Ապա կը քննէ բոլոր հին պահքերն ու ծովեր, հանդերձ իրենց ծագմամբ և սննդեան եղանակով: — 6. Հատորը կը վերջանայ կերակրոց խտրութեան խնդրով, որ կը կայանար անոնց սուրբը պիղծէն զատելու, և պղծեալները սրբելու մէջ, և որոյ համար կային որոշ կանոններ և արարողութիւններ:

Միով բանի՝ այս աշխատութիւնս հայելի մ'է հին Հայուն քաղաքակրթութեան, բարոյականին ու կրօնական մտայնութեան, որոնք կը կարօտէին առանձին ուսումնասիրութեան մը. և կու գայ զոհացում տալու այն բանասէր կամ զարգացեալ ազգայնոց՝ որ կը հետաքրքրուին հայ անցեալով: Գինն է ֆր. 1:

«Գիրք մը կարգալ, որ վարպետի մը մտաց ծնունդ է, միշտ ուրախութիւն է ընթերցողին համար: Այս ուրախութիւնը մենք լիապէս վայելեցինք, և վստահ ենք որ Հացունի իւր «Ճաշեր և Խնջոյք»-ով նոյն արդիւնքը յառաջ պիտի բերէ նաև ուրիշ ընթերցողաց վրայ:

«Հացունի տուած է մեզի «Հայ Եկեղեցւոյ պատարագի օրերն ու տեսակներ» վերնագրով գեղեցիկ երկհատոր մը. տուած է, «Երդումն հին Հայոց մէջ» և ուրիշ քանի մը նոյնպիսի հետաքրքրական աշխատութիւններ. բայց առաջիկայ գործը այս ամենուն պակն է կրնանք ըսել: Հոս՝ հեղինակը իւր նիւթին իսկական տէրն է.

մատենագրական ամէն բառ, որ ուղղակի թէ ան-
ուղղակի կապ ունի հացկերոյթի հետ, նախ կը
ճշտուի, կը ստուգուի բառաքնական-համեմա-
տական բազմաթիւ օրինակներով» . . . :

«Հաշեր, Բնթրիք և Կոչումք» գլուխը, կ'ըսէ,
«որ գործին բուն մասն է, արտաքոյ կարգի կա-
րէոր է՝ հայ թագաւորաց և նախարարաց ներ-
քին կեանքին վրայ ճիշտ գաղափար ունենալու
համար . . . :

«Մատաղներու» բաժնին մէջ, կը յարէ, «Հա-
ցունի զօրաւոր փաստերով կ'աշխատի ցուցնել՝
թէ մատաղը Հայոց քով իրական զոհ մըն էր:
Այս տեսութիւնը մտադրութեան շատ արժանի
կէտ մըն է թէ՛ եկեղեցապատմական և թէ՛ կը-
րօնապատմական տեսակէտէ»:

Եւ թուելով Հայոց տոհմային կեանքը կազ-
մող նիւթերը, որ կարեւոր են մեր անցելոյն լու-
սաբանութեան համար, կ'ըսէ. «Հացունի, որ այս
հարցերուն ամենակարեւորներէն մէկը իրեն նիւթ
ըրած է, մեր դրուաւիքներուն և շնորհակալու-
թիւններուն միայն արժանի է: Կը մաղթենք
յարգ. վարդապետին յաջողութիւն նաեւ իւր ու-
րիշ ձեռնարկներուն մէջ»:

«ՀԱՆԴ. ԱՄՍՕՐ.» Հ. Ա. ՄԱՏԻԿԵԱՆ

ԳՐԱԳԷՏ ՀԱՅԵՐ

Ա. ՇՐՋԱՆ. — Ղ. Աղայեան. — Մ. Մամու-
րեան. — Հ. Ա. Բագրատունի. — Գ. Սրուանձ-
տեանց. — Խրիմեան Հայրիկ. — Խ. Պ. Միսա-
քեան. — Ռ. Պէրպէրեան. — Գեոր. Ե. Հիւրմիւ-
զեան. — Ս. Սարգսեանց:

Բ. ՇՐՋԱՆ. — Ս. Մեսրոպ. — Հայ Առաջ-
ներ. — Միջնադարեան հայ գրականութիւն. —
Յ. Ճանիկեան. — Հոգեշունչ գրողներ. — Նար-
պէյ. — Ա. Հայկունի. — Տ. Մ. Սվաճեան. —
Պ. Տէրոյեանց. — Յ. Պարոնեան:

Գ. ՇՐՋԱՆ. — Պատկանեան Տէր Գաբրիէլ. —
Հ. Ալիշան. — Խ. Աբովեան. — Թ. Թէրզեան:

Դ. ՇՐՋԱՆ. — Ե. Տէմիրճիպաշեան. — Ա.
Արփիարեան. — Ռուսիոյեան Նահապետ. — Պ.
Դուրեան:

Իւրաքանչիւր հատոր կազմուած է միջնադիր
500էն աւելի էջերէ:

Ամէն մէկ հատոր առանձինն կ'արժէ ֆր. 2:

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

«Վենետիկի Մխիթարեաններէն պատիւ ու պարծանք բերող միաբաններէն Հ. Ս. Երեմեան սկսած է հրատարակել Գրագէտ Հայերի վրայ իր ուսումնասիրութիւններ...: Հայ գրագէտները բազմակողմանի ճանչնալ ուզողներին խորհուրդ կու տանք կարգաւ Հ. Ս. Երեմեանի ուսումնասիրութիւնները»:

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼ «ԱՐՄԵՆԻԱ»

«Հ. Երեմեանի «Գրագէտ Հայերը» հատորը կարգացվում է հաճութեամբ: Դա սկիզբն է մի շահեկան աշխատութեան, որին ձեռնարկել է հեղինակը... Ամբողջ գործը կը լինի ընթերցասիրութեան համար մտաշահ փոքրիկ գրադարան, որտեղ ամփոփված կը լինի մտքի և գրականութեան մէջ գործող դէմքերը»:

Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ «ՄՇԱԿ»

«Հ. Ս. Երեմեան իր այս գիրքով առիթը կ'ընծայէ իր մէջ հիանալու, աշխատելու կորուզելու և քննասիրելու մեթոտաւոր եղանակը, որ իրեն յատուկ է»:

ՄԵՐՈՒԺ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ «ՇԱՆՐ»

« Dans tous les neuf portraits que nous donne le P. Erémian, nous remarquons la même observation fine, judicieuse, dépourvue de parti-pris, pleine, au contraire, d'une entière sincérité.

Cet hommage a été de tout temps rendu au P. Erémian, et par des écrivains tels que Léo, Arpiar Arpiarian, Minas Tchéraz, etc.

Il est juste et légitime.

Le mérite du P. Erémian est d'autant plus réel, qu'il a créé, dans la littérature arménienne, un genre qui n'y existait pas, à proprement parler, du moins tel que le distingué Mékhitariste l'a conçu ou plutôt, adapté.

Cette *Première série* est appelée à un succès certain qu'égallera et dépassera celui des séries qui vont suivre ».

J. Minassian « *La Patrie* »

« Զեր Ազգային Դեմքերը մեծ հաճոյքով պիտի կարգամ, ինչպէս կը կարգամ Զեր բոլոր Գրուածները... »:

Մ. ԶԵՐԱԶ

«Ձեր հատորը կարդացի. Բագրատունիի վրայ գրուածը շատ արժէնքաւոր գտայ. միւսներն առհասարակ, շատ ակորժելի կը կարդացուին»:

Մ. ԿԻՒՐՃԵԱՆ (Հրակոյ)

«Շատ գոհ եղայ որ ժամանակակից գրագէտ Հայերը չէք թողուր այսպէս, որ անյիշատակ կորչին. նոր սերունդին համար սքանչելի դասագիրք մը պիտի ըլլայ Ձեր աշխատութիւնը»:

ՏՕՔՏ. ՎԱՀՐԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

«Գրագէտ Հայերը» անխարդախ յափշտակութիւնով մը կարդացի և ընթերցումս զիս այնքան զինովցուց ու մխիթարեց որ, այժմ արդէն անհամբեր դարձած եմ և շարունակութեան կ'սպասեմ: Գիրքը ամբողջութիւնով՝ Դասական Գրչէ մը, Դասականներու վրայ գրուած վերլուծում մըն էր, զգլխիչ ծաղկեփունջ մը»:

ԽՄԻ. «ՇԵՓՈՐ»Ի. Լ. ԼԱՐԻՍ

ՏՈՆԱՍԻԷՆ

Թրգմ. Հ. ԱՆԱՆԻԱ ԳՈՆՏԱՔՃԵԱՆ

« Nous ne saurions terminer sans féliciter le P. A. Kondakdjian de ses excellentes traductions de maîtres célèbres.

Celle de *Donatienne*, de René Bazin, parue d'abord dans la revue *Bazmaveb*, vient de voir le jour en librairie.

Le P. Kondakdjian a admirablement compris l'œuvre de Bazin et en a donné une traduction en tous points remarquable.

Actuellement, le distingué Mékhitariste publie-toujours dans la revue *Bazmaveb*-celle du *Déluge* de Sienkiewicz.

Ces traductions seront suivies d'autres-toutes de chefs-d'œuvre des différentes littératures étrangères ».

« La Patrie »

Գինն է ֆր. 1:

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

Հ. Ս. Երեմեան. ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ. արձակ քնար
1909-1913: Վենետիկ. Տպ. Ս. Ղազար: Գին
ֆր. 3, 50:

(Ութածալ 226 երեսներէ բաղկացած և գեղե-
ցիկ թղթի վրայ տպագրուած հատոր մ'է որ կը
պարունակէ Վենետիկի բազմարդիւն միաբան Հ.
Ս. Երեմեանի զանազան ժամանակներ և զանա-
զան տեղեր գրած արձակ բանաստեղծութիւնները:
Հ. Ս. Երեմեան որ Հրապարակագրութեան մէջ
ծանօթ է նաև Ատրուշան անունով այլ և այլ
ճիւղերի վերաբերեալ աշխատութիւններ ունեցած
է զիտական, թատերական, բանասիրական և
այլն, ամէնքն ալ գնահատելի օգտակար երկա-
սիրութիւններ. բայց իր «Պատկերներ»ը ցոյց
կու տայ որ իր մէջ գերազանցապէս կը տիրեն
բանաստեղծական ոգին և ազնիւ զգացումներով
թրթռացող սիրտ մը:

Հ. Երեմեան ունի գրելու կարճ ու կտրուկ ոճ
մը որ ազդու է և հմայիչ. երկար նախադասու-
թիւններով չնեղացուներ բնաւ:)

Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼ, «ԱՐՄԵՆԻԱ»

ՄԻԼՏՈՆԻ

ԴՐԱԽՏ ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ

ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

Հ. ԱՐՍԷՆ ՂԱԶԱՐՈՍ ՂԱԶԻԿԵԱՆ

ՄԻԹԱՐԵԱՆՑ

Գինն է 2, 00

ՎԵՆԵՏԻԿ - Ս. ՂԱԶԱՐ

ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1913

Ֆ. ԳՈՐԷ

ԴԱՐԲԻՆՆԵՐՈՒՆ

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՅ

Հ. ԱՐՄԷՆ Ղ. ՂԱԶԻԿԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ/նն է ֆր. 0, 50

ՎԵՆԵՏԻԿ

ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1913

ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ

Ե

ԻՍԻՔԻՈՍԻ

ԵՐԻՅՈՒ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԱՅԻՈՅ

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ ՅՈՐԱՅ

Գ/նն է ֆր. 4, 00

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ս. ՂԱԶԱՐՈՒ

1913

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Un commentario esegetico-patristico finora ignorata

...Questo commento attirò l'attenzione del dotto ed umilissimo P. Cherubino Cerakian che lo studiò, lo meditò e risolvette di pubblicarlo nel suo testo armeno. Era un lavoro che richiedeva molta pazienza e molto sapere per difficoltà esegetiche e di lettura, ma P. Cherubino può disporre copiosamente dell'una e dell'altro ed ora sta per porre termine a questa sua preziosa fatica, per la quale avrà certamente la più viva riconoscenza da parte di tutti i dotti.

Come è noto, il libro di Giobbe è diviso in quarantadue capitoli, ma il commento datici dal primo codice si ferma al capitolo vigesimo, e a questo capitolo, si ferma anche il sunto del commento che si trova nel codice che ha la *catena*. Forse Esichio non ha compiuto il suo lavoro? P. Cherubino vaglia accuratamente questa ipotesi e conclude dicendo che Esichio ha in realtà commentato tutto il libro di Giobbe e che è suo quel commento che nella *catena* fa seguito al capitolo vigesimo, quantunque sia segnato come opera di Davide da Kopaïr: lo stile, la lingua, le immagini sono quelle di Esichio. Il volume uscirà tra breve dalla tipografia dell'isola e

nel solo testo armeno: al libro sarà premesso, pure in armeno, un importante studio storico-critico, diviso in quattro capitoli. Nel primo capitolo padre Cherubino tratta della vita di Esichio e dei suoi scritti conservati in greco e latino, dei frammenti armeni e greci, di un suo commentario sulle epistole cattoliche e di un suo sermone sulla S.a Vergine, pure conservato in greco e armeno; queste due opere saranno pubblicate in una specie d'appendice del libro. Nel II capitolo tratta particolarmente del commentario su Giobbe; prova la sua autenticità e studia il suo stile, il suo fine e l'importanza dogmatica. Il capitolo III tratta dei vari commenti patristici; anteriori al commento classico di S. Gregorio Magno, e analizza le relazioni di dipendenza tra S. Giovanni Crisostomo ed Esichio. Questo secondo studio potrà essere fatto con maggior profitto e darà conclusioni più certe quando sarà possibile esaminare il commentario su Giobbe scritto dal Crisostomo e ora scoperto in un codice della biblioteca Laurenziana di Firenze. L. Dieu, che dà la notizia della scoperta, ne sta preparando l'edizione. Nel medesimo capitolo parla anche dei commentatori armeni di Giobbe. L'hanno commentato per intero Stefano Siuni, Davide da Kopaïr, Gregorio di Datev e l'autore riportato nella catena di Vanagan, invece Haman Areyeltzi e S. Gregorio di Naregh hanno commentato solamente i capitoli 38 e 39 che si leggono dagli Armeni nel sabato santo, il loro fu quindi un commento determinato da ragioni liturgiche. Nel quarto capitolo l'egregio editore si chiede quale sia la versione biblica usata dal tra-

duttore di Esichio e risponde che è una traduzione anteriore a quella celebre fatta da Mesrop e da Isacco il Grande e attualmente in uso nella chiesa armena unita e non unita. Tratta poi del carattere letterario della versione usata da Esichio e dell'epoca del commento...

I dotti saluteranno il libro con vero entusiasmo e volgeranno un'altra volta il pensiero alla solitaria S. Lazzaro, che allietta col suo verde la laguna veneta, e saranno riconoscenti a Padre Cherubino, che con tanta dottrina e pazienza ha illustrato il libro e ha atteso all'edizione del testo.

Sac. Prof. G. Costantini

Rivista di Apologia Cristiana
20 Maggio 1913, pp. 402-409.

Dans l'*Introduction* du *Commentaire* sur Job, le P. Tcherakian a consacré une longue étude critique, très détaillée et très érudite, aux dogmes contenus dans le livre, à sa valeur littéraire, à ses rapports avec d'autres œuvres appartenant à la littérature patristique ou arménienne...

Isychius a subi l'influence de S. Jean Chrysostome, comme le P. Tcherakian le prouve par des comparaisons. A son tour, il a eu une grande influence sur les commentateurs arméniens du livre de Job. Même les cita-

tions rapportées par Vanagan sous le nom de David Kopairetzi sont tirées, en réalité, du *Commentaire* d'Isychius: elles sont d'autant plus intéressantes qu'elles ne se retrouvent plus dans les chapitres de ce livre conservés actuellement. Vanagan rapporte très fréquemment des extraits d'Isychius. Quant à un *Commentaire* sur Job attribué à Etienne de Suni, le P. Tcherakian a pu découvrir qu'il correspond très souvent à des fragments parvenus jusqu'à nous sous le nom d'Olympiodore, mais qui en réalité sont de Polychronius. L'analogie frappante des comparaisons faites par le P. Tcherakian ne laisse aucun doute sur la vérité de cette affirmation.

P. G. D. Sahaghiian

Revue Biblique, Juillet 1913.

One of the Mekhitarist Fathers of Venice, P. Chérubin Tcherakian, has recently published this old Armenian Version of a commentary upon Job by the monk and priest Hesyehus of Jerusalem who died in the year 433 or 438...

Father Tcherakian contributes a long and learned introduction in which he examines on the one hand the linguistic peculiarities of the version, and shews that it cannot have been made later than the seventh century, and on the other hand the theological

3214-2009

ideas and attitude of the author. We do not get many references to contemporary events, or to ecclesiastical practices, or to cult...

F. C. Conybeare

*The Journal of Theological
Studies* 1913, p. 137.

THEOLOGISCHE REVUE

(N. 17. Okt. 29. XII Jahrg. 1913)

Յետ յիշելու թէ ո՞վ էր Հիւսիքոս և ինչ էր
իւր գրական գործունէութիւնը, կ'ըսէ

...Erst neuer ist uns dieses Patristikum zugänglicher geworden, indem es der Mechitarist P. Cherubin D.r Tschherakian... veröffentlicht und mit einer gelehrten Vorrede, der obige Daten entnommen sind, eingeleitet hat.

Յետոյ կը խօսի Յոբայ մեկնութեան զանա-
զան յիշատակութեանց վրայ ի Նարեկացոյ և
Վանական վարդապետէ, և կը վերջացնէ ցաւ
յայտնելով որ դեռ երկար ժամանակ այսպիսի
գործ մը անձանօթ պիտի մնայ եւրոպացի բա-
նասիրաց մեծամասնութեան, եւրոպական լեզուաւ
թարգմանուած չըլլալուն համար: Եւ կ'ըսէ

Ganz besonders schade ist es, dass die gelehrte Vorrede des P. Tsch., die wohl mehr Abendlandes als Armenier interessiert, durch die fremde Sprache gerade den meisten Fachmännern vorenthalten wird.

Dillingen a D.

SEB. EURINGER

ՓՈՔՐԻԿ ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԱՂՕԹՔՆԵՐ

ԵՒ

ՊԱՐՏԱԿԱՆ ՈՒԹԻԻՆՔ

ՇԱՐԱԴՐԵՅ ԵՒ ՀԱՌԱՔԵՅ

Հ. ԹԷՈԴՈՐ ՍԻՐՈՒՆԵԱՆ

ՄԻԹԱՐԵԱՆ

Գինն է ֆր. 1

ՎԵՆԵՏԻԱ - Ս. ՂԱԶԱՐ

1913

ԱՔԱԱՐ ԹԱԳԱԽՈՐ

ԹԱՐԳԱՆԱԲԱՐ ՇԱՐԱԳՐԵԱՅ

Ի ԳՈՐԾՈՅ

Տ. ՅՈՂԱՆՆՈՒ ՌԱԶՐ

ԳԵՐ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԴԱԻԹԵԱՆ

ԵՊՍ. ՀԱՅ ՈՒՂԱԳԱՌ Ի ԴԱՀԻՐԷ

Գինն է ֆր. 0, 50

ՎԵՆԵՏԻԿ. ՏՊ. Ս. ՂԱԶԱՐ

1913

ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼԻ

ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՅԻՄՆԱՄԵԱՅ ՅՈՐԵԼԻՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

ԳՐԵՑ

Հ. ՀԱՄԱԶԱՍՊ Վ. ՍԱՓԱՐԵԱՆ

ՄԻԹԱՐԵԱՆ

Գինն է ֆր. 3, 00

ՎԵՆԵՏԻԿ - Ս. ՂԱԶԱՐ

1913

ՅՈՎԱՆԺ ԳԵՂԵՑԻԿ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱԲԲԱՅԻ ՄԷԹԱՍԹԱԶՈՒ

ԹԱՐԳՄԱՆԱԲԱՐ ՇԱՐԱԳՐԵԱՅ

ԳԵՐ. ՍԵՐՈՎԲԷ ԴԱԻԹԵԱՆ

ԵՊՍ. ՀԱՅ ՈՒՂՅԱՓԱՌ Ի ԳԱՀԻՐԻ

Գինն է ֆր. 0, 50

ՎԵՆԵՏԻԿ. ՏՊ. Ս. ՂԱԶԱՐ

1913

Հ. ՍԻՄՈՆ Վ. ԵՐԵՄԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

Տ Պ Ա Ւ Ո Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

Զարդարուած 114 պատկերներով.

Գինն է Բագմավէպի բաժանորդաց համար՝ ֆր. 3. — Իսկ ոչ բաժանորդաց համար՝ ֆր. 5.

Կ Ա Ր Ծ Ի Ք Ն Ե Ր

Շնորհակալութիւն նաև Զեր անգուգական «Կ. Պօլիս»ին համար, զոր յափեցի ստացած օրս իսկ: Հոյակապ է Զեր ընտրած համայնապատկերը և կրցած էք հոյակապօրէն նկարագրել զայն: Տէ — Ամիշիսէն ի վեր, ծննդավայրս ալսքան խանդավառ երգիչ չ'էր ունեցած բնաւ: Ս. Սոփիայի գլուխը հրաշակերտ մ'է ինքնին:

Մ. ԶԵՐԱԶ

Après tant d'écrivains, le P. S. Erémian, de l'ordre des Mékhitaristes de Venise, vient aussi de publier un ouvrage sur Constantinople.

Ce n'était guère là tâche simple et facile, car tout ou presque ayant été dit sur la ville des sultans, le P. Simon avait à éviter le redoutable écueil des répétitions, des reminiscences et des banalités.

Il y a réussi, et ce n'est pas là un mérite médiocre.

L'auteur était arrivé à Constantinople à une époque particulièrement suggestive : les événements de 1908 avaient changé, à certains égards de façon complète, la physiologie de l'indolente Stamboul. Ses yeux ont, par conséquent, vu des choses auxquelles il ne fut donné d'assister ni à Théophile Gautier, ni à De-Amieis, et encore moins à Bloitz, venu ici en pleine tyrannie hamidienne.

*
* *

Dans un avant-propos de quelques lignes l'auteur dit : « De Amieis a écrit son livre : **Constantinople**, en tirant un substantiel, parti de l'ouvrage du même titre de Théophile Gautier. Pour ma part, je m'en suis tenu à ce que j'ai vu et aux impressions que j'ai éprouvées ».

En effet, dans le volume du P. Erémian, on relève surtout des impressions, on serait presque tenté de dire des impromptus.

Chaque chapitre — il y en a 41 — a été écrit à une date différente. Les dates sont même très espacées, puisqu'elles vont du 13 décembre 1909 au 1 octobre 1912.

L'auteur ne pouvait se dispenser de parler du **Baïram**, du **Palais de Tchéragan**, du **Musée**, de **Yildiz**, d'**Eyoub**, de **Sté-Sophie**, du **Printemps à Constantinople**, etc. La capitale des Osmanlis n'est-elle pas surtout dans certains monuments, certaines cérémonies, certains sites ?

Mais à côté de ces passages descriptifs où le P. Simon a eu raison de s'écarter de formes, de règles conventionnelles ou classiques qui semblent aujourd'hui bien désuètes, on savoure de très beaux morceaux sur la vie politique, littéraire, économique des Ottomans en général et des Arméniens en particulier. Ministères, assemblées, écoles, journaux, théâtre, cénacles, usines, tout enfin, tout ce qui a trait à la vie, à la vie intensive d'une nation est passé en revue, tracé d'un pinceau vif, alerte, qui néanmoins vise plutôt au vrai qu'à l'effet.

*
* *

Constantinople est un magnifique volume in-80 de plus de 200 pages, cartonné, sous couverture illustrée, représentant l'in-

térieur de la mosquée de Sultan-Ahmed. Ce vrai ouvrage d'amateur contient 209 illustrations reproduisant les sites les plus enchanteurs et les plus pittoresques de la capitale ottomane, ainsi que ses plus majestueux

monuments; de nombreux portraits de personnalités politiques, militaires, artistiques, littéraires, etc. de la Turquie contemporaine.

La reproduction d'anciennes estampes en xylographie ajoute encore à l'attrait, à la valeur de ce travail que tous les amis de l'Orient voudront, certes, posséder.

J.

« La Turquie »

Constantinople, 27 Novembre 1913

ՍԻԷՆՔԻԷՎԻԶ

ԱՆՈՐ ԵՐԹԱՆՔ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

Հ. Ա. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

Գինն է ֆր. 0, 50

ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս. ՂԱԶԱՐ

1913

1910-12

Ազգաբանուորիւն Արարկերտեան տոհմին
Կանտարականաց. գրուած Տ. Սերովբէ վ. Բա-
ճեանէ: Հրատարակութիւն Հ. Բարսեղ Սարգիսեա-
նի. ֆր. 0.50

Աղօրամատոյց Գրաբար. հայկական հին ձե-
ռագրէ հանուած. հեղինակ Յովհ. վարդապետ
Գառնեցի: Հրատարակութիւն Հ. Եփրեմ Աբրա-
համեանի. ֆր. 0.50

Առձեռն Ատլաս. աշխարհագրութիւն վիճակա-
գրական. և ազգախօսական Պետութիւններու,
ժամանակակից թագաւորներու և անոնց դրա-
մներուն պատկերներով և բազմաթիւ քարտէսնե-
րով: Աշխատասիրութիւն Հ. Մեսրոպ Սահա-
կեանի. ֆր. 3.—

Բառարան Գաղղ-Հայ-Տաւի. երկրորդ տպա-
գրութիւն, խնամքով սրբագրուած և ճշգրտա-
ցուած. ընտիր թուղթի վրայ ճաշակաւոր տպա-
գրութիւն: Կարեւոր աշխատութիւն մը ոչ միայն
գաղղիարէն ուսանողներուն համար, այլ և
ամէն անձի. Հեղինակ Հ. Սամուէլ Գանթա-
րեան. ֆր. 5.—

Բառարան Իտալերէն-Հայերէն. առձեռն բա-
ռարան իտալերէն լեզուն ուսանողներուն համար:
Յատկապէս աշխատասիրուած աշակերտներուն
օգտակար ծառայութիւն մը ընելու: Հեղինակ Հ.
Սամուէլ Գանթարեան. ֆր. 5.—

Գեղունի (1910 տարի). գեղարուեստական և
գրական պատկերազարդ հանդէս. չքեղ հրատա-
րակութիւն ի նպաստ Կիլիկիոյ արկածեալնե-
րուն. ֆր. 10.—

Եղիշէի չորս յեղանակները. վարդանանց պա-
տերազմին չորս գլուխներու դէմ առ դէմ ման-
րամասն բաղդատութիւնը՝ 1224ի ձեռագրի մը
հետ: Առանձին համեմատուած են նաև անոր
հետ հին ընտիր տպագրութիւններէ վեց հատ ևս
և երկու այլ ձեռագիրներ. Եւրոպ. թարգմանու-
թիւններուն տարբերութիւններով և փորթու-
գալ փաշայի դիտողութիւններով. Աշխատասի-
րութիւն Հ. Ղևոնդ Տայեանի. ֆր. 1.—

Երպրովն Հին Հայոց մէջ. հնախօսական ըն-
դարձակ ուսումնասիրութիւն հայոց երգման սո-
վորութիւններու և ձևերու վրայ. ինչպէս նաև
ղևերու և հիւանդութիւններու դէմ կատարուած
երկումներու. որոնց մէջ կը ցուցադրուին հին
հայոց հոգեբանութիւնը, հաւատքը և սնա-
պաշտութիւնը: Գրեց Հ. Վարդան Հացունի.
ֆր. 2.—

Երեք Թագաւոր Մոգերու Զրոյցը. հայկա-
կան մատենագրութենէ քաղուած, աշխարհաբար:
Աշխատասիրութիւն Հ. Բարսեղ Սարգիսեանի.
ֆր. 1.—

Թուարանուորիւն (Տարերթ). երեք շրջաններու
բաժնուած: Հեղինակ Հ. Մեսրոպ Սահակեան.

Նախնական շրջան. դիւրըմբռնելի ոճով և
բազմաթիւ կրթութիւններով, յատկապէս փոքր
տղոց համար գրուած. ֆր. 0.50

Միջին շրջան. յատուկ 10-12 տարեկան աշա-
կերտներու, որուն մէջ ուսանողը կը գտնէ կո-
տորակներու, մեղրական չափերու, և այլն, վրայ
մանրամասն տեղեկութիւններ. ի վերջոյ երկրա-
չափութեան գործնական մասը կը սորվեցընէ:
Բազմաթիւ կրթութիւններով և առաջարկու-
թիւններով հեղինակը կը ջանայ սրել աշակերտ-
ներուն միտքը և արագօրէն հաշիւ ընելու վար-
ժեցընել զանոնք ֆր. 1.—

Բարձրագոյն Շրջան. կը սորվեցընէ երկնց կանոնի, Շահու կանոնի, և այլն, ամէն տեսակ գործնական եղանակները, ինչպէս նաև վաճառականութեան և պանքայի վերաբերեալ գործածութիւնները. և իբր յաւելուած դասագրքին՝ կը խօսի դիւրմբոնելի և համառօտ ոճով տոմարակալութեան վրայ: Գասագիրք մը որ կրնայո՞ւ և է անձի օգտակար ծառայութիւն ընել. ֆր. 1.50.

Հայ - Մատնչըր Տասրէիկը Տարոշան Մէջ. (1894-1909), աշխարհաբար. գրեց Հ. Մկրտիչ Պոտուրեան: ֆր. 1.—

Հայկական նոր մատենագիտութիւն հսկայ աշխատութիւն մը, շտեմարան հայ գրականութեան, կարեւոր ամէն հայու, ուր 1512էն մինչև օրս լոյս տեսած բոլոր հայերէն գիրքերը՝ իրենց վրայ եղած գրախօսականներով, հեղինակներու վրայ եղած ուսումնասիրութիւններով, մէկ խօսքով հայ կեանքի հետ առնչութիւն ունեցող ամէն բան: Լոյս տեսած են երեք պրակներ: Առաջինը Ա-Թ, 500 էջ. Բ.ը Թ-Հ, 500-1600 էջ. Գ.ը Զ-Մ. 1600-2080 էջ: Կազմեց Հ. Արսէն Ղազիրկեան. Ամբողջ Ա. հտ. ֆր. 20

Յոշանկարը Պատմութեան հայոց. Ալպոմ մեծադիր, 20 հատմեծ ու գեղեցիկ պատկերներով, հայերէն ու գաղղիարէն պատմական տեղեկութիւններով. ֆր. 5.—

Ոչողագրութիւն ազգային մատենագրաց. նախնեաց տպագրուած գործերուն մէջ սպրդած անճշգրտութիւններուն սրբագրութիւններ. Աշխատասիրութիւն Հ. Գաբրիէլ Նահապետեանի. ֆր. 2.50

Ուսումնական ուղեգնացութիւն մը Բատուայի յԱլիօրիկոյ. գեղեցիկ ոճով կը նկարագրէ Բատուայէ մինչև Քատոնէի Ալպեաններու լեռնամիջային վայրերուն տեսարանները, բոյսերու տեսակները, երկրաբանական կազմութիւնը, վալ-

լէ Իմբեռնայի հանաստանը և անոր զանազան հանքերը: Հեղինակ Հ. Ներսէս Տիրացուեան. ֆր. 1.—

Սեւ եջր. նորավէպեր ազգային կեանքէ: Հ. Մկրտիչ Պոտուրեան. ֆր. 1.—

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՆՆԵՐ

Գաղտնիք վեկետիոյ. Հետաքրքրաշարժ պատմական վէպ Ժե դարու, վեկետիոյ Հասարակապետութեան ժամանակ, պատկերագրի: Թարգմանեց Հ. Մետրոպ Սահակեան. ֆր. 1.—

Գրադարան քառերգական. հրատարակութիւնս կը ծառայէ յատկապէս տղոց ընթերցման և դպրոցներու մէջ թատերական ներկայացումներու և մրցանակարաշխութիւններու: Մինչև այս օր հրատարակուած հատարիկներն են հետեւեալները, որոնց իւրաքանչիւրին. ֆր. 0.50

1. Ս. Գոմինիկ կղզիին գերին. տրամ - 2. Խաղամու. տրամ. - 3. Երկու ծայրայեղներ. զաւելտ: Երեք քաջերը, զաւելտ: Գողցուած սագը, զաւելտ. - 5. Սիմոն տասնապետը. տրամ. 6. Որդիական սէր. տրամ. Անգնտակ ատճառակներ. զաւելտ. - 7. Զուրիցերիի որբը. տրամ: Վարդագոյն նամակը. զաւելտ. - 8. Մարտին Պապային համետը. տրամ: Անձրևոտ գիշեր մը. զաւելտ. - 9. Սանգուիտ համբերատար. տրամ: 10. Պուտոնի նաւաբեկեալները. տրամ: Անառակ որդին. տրամ: Երկու հնակարկատներ. զաւելտ:

Յեկական վիրգիլիոսի. լատին տիեզերահռչակ բանաստեղծին դիւցազնիբոլութիւնը պարզ և սահուն աշխարհաբարով բնագրին վրայէն ոտանաւոր թարգմանեց Հ. Արսէն Ղազիրկեան. ֆր. 2.—

Երգեր Լէոբարտի իտալացի հոշակաւոր բանաստեղծին, սոյն գողտրիկ երգերը աշխարհաբար թարգմանեց Հ. Արսէն Ղազիկեան. ֆր. 1.—

Երոշուադեմ ազատեալ Գ. Դաստոյի. Դիւցազներգութիւն՝ քսան երգերով. աշխարհաբար թարգմանեց Հ. Արսէն Ղազիկեան՝ Ենէականի՝ և Իլիականի չափով. ֆր. 2.—

Նոյնը ուրիշ աշխարհաբար թարգմանութիւն, հայկական չափով, որ է՝

Երոշուադեմ Ազատեալ Տորկոշատոյ Տաստոյի. Դիւցազներգութիւն Առաջին խաչակիրներուն Երուսաղէմը մահմետականաց ձեռքէն առնելուն վրայ. պատկերազարդ չքեղ հրատարակութիւն, աշխարհաբար հայկական չափով թարգմանեց Հ. Աթանաս Տիրոյեան. ֆր. 10.—

Շաւորոշքիւն. Սոյն զիրքերէն ուզողները՝ որպէս զի չփոթութիւն չըլլայ, դնելու են թարգմանչին անունը:

Իլիական Հոմերոսի. Բանաստեղծներուն տիեզերահոշակ հօր այս անմահ գլուխ գործոցը բնագրէն պարզ և գեղեցիկ լեզուով աշխարհաբարի թարգմանեց Հ. Արսէն Ղազիկեան. ֆր. 3.—

Նոր երգեր Վիկտորիա Աղանոշի, Իտալահայ հանճարեղ բանաստեղծունէին Յաշիտենական գրոյցը արդէն թարգմանուած էր. այս Նոր երգերուն թարգմանուելովը՝ ամբողջ ունեցանք Վիկտորիայի գողտրիկ քերթուածները. երկուքն ալ թարգմանեց Հ. Արսէն Ղազիկեան. Նոր երգերուն. ֆր. 1.—

Յաշիտենական գրոյցիւն. ֆր. 1.50

Վարր Ս. Ստանիսլաւսի Քոցքայ աշխարհաբար թարգմանեց Հ. Աւերսիս Յովսէփեան. ֆր. 1.50.

Հրապարակ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0598385

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0598384

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0598383